

Bijengezondheid

Gaat het slecht met bijen?

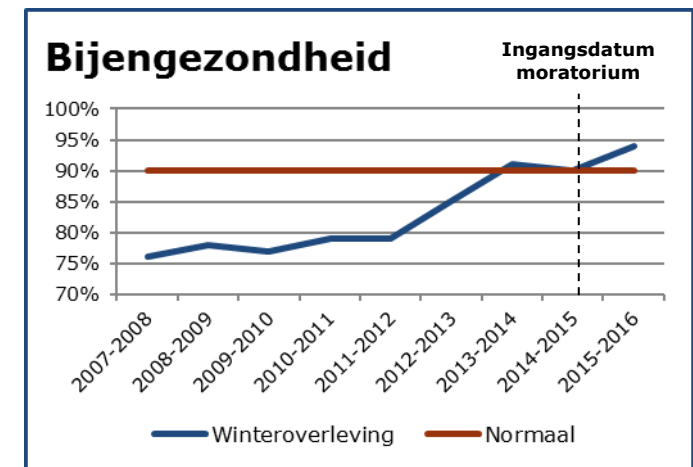
- Het is gebruikelijk dat tussen de 5 en de 10% van de bijenvolken de winter niet overleeft.
- Tussen 2007 en 2012 was er sprake van een duidelijk slechtere overwintering van bijenvolken.
- [Onderzoek door de WUR](#) en [EFSA](#) wijzen op vele mogelijke oorzaken.
- Omdat bijen insecten zijn, kunnen zij gevoelig zijn voor insecticiden in de landbouw.
- Na maatschappelijke ongerustheid over invloed van gewasbeschermingsmiddelen besloot de Europese Commissie in 2013 tot een tijdelijk verbod van drie neonicotinoïden.
- Uit [onderzoek van Oxford University](#) van maart 2014 bleek geen causaal verband tussen bijensterfte en het gebruik van neonicotinoïden:
  - ✓ Teruggang in bijensterfte begon vóór het wijdverbreide gebruik van neonicotinoïden
  - ✓ De zwakke geografische correlatie tussen het gebruik van neonicotinoïden en de teruggang in de bijenaantallen

Hoe worden gewasbeschermingsmiddelen getest?

- In de toelatingsbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen door het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb) wordt gekeken naar het risico op directe sterfte van bijen, alsmede naar de mogelijke effecten op het foerageergedrag en de ontwikkeling van het bijenbroed (wintersterfte).
- Ook subletale effecten (indirecte doodsoorzaken) maken onderdeel uit van de bestaande beoordeling door het Ctgb.
- Blootstelling van bijen aan middelen kan worden geminimaliseerd door voorzorgsmaatregelen, bijvoorbeeld door bepaalde gewasbeschermingsmiddelen niet op bloeiende (voor bijen aantrekkelijke) gewassen te gebruiken. Daarmee wordt de kans verkleind dat bijen met het middel in aanraking komen.
- Deze voorzorgsmaatregelen zijn wettelijk verplicht. Ook zijn etiketten van middelen in enkele gevallen aangescherpt.

Wat wordt er gedaan om de bijengezondheid te verbeteren?

- Via een voorlichtingscampagne roept Nefyto, samen met LTO Nederland en Agrodis, die in 2011 is gestart, op om gewasbeschermingsmiddelen zorgvuldig toe te passen en bijen te beschermen. Zie de [voorlichtingsposter](#), het [persbericht](#).
- [Verbeterde zaadcoating, beter voor bijen](#)
- In Nederland is het [Actieprogramma Bijengezondheid](#) ontwikkeld met 4 pijlers:
  - ✓ Ziektes en plagen
  - ✓ Voedselaanbod en biodiversiteit
  - ✓ Gewasbeschermingsmiddelen
  - ✓ Imkerpraktijk
- Een van de acties is het trainen van imkers en boeren.
- In de pijler voedselaanbod en biodiversiteit wordt de aanleg van bloemrijke akkerranden financieel gestimuleerd.
- Er zal een meerjarige monitoring worden verricht naar de bijenwintersterfte in Nederland. Op verzoek van het ministerie van EZ biedt de industrie hiervoor financiële ondersteuning.

Het overlevingspercentage van bijenvolken bedroeg in de winter van 2015-2016 94%. Tussen de 90 en 95% wordt als normaal beschouwd.

Varroamijt:

Enkele conclusies uit het [German Bee Monitoring Project](#):
"Er is geen twijfel dat de wereldwijde gezondheid van honingbijen in gevaar is, bedreigd door parasitaire mijten, schimmels, bacteriën, virussen, en ongedierte."...

"De belangrijkste oorzaak van overwinteringsproblemen van de honingbij is ongetwijfeld een plaag van de ectoparasitaire mijt *Varroa destructor* gevolgd door virale infecties."